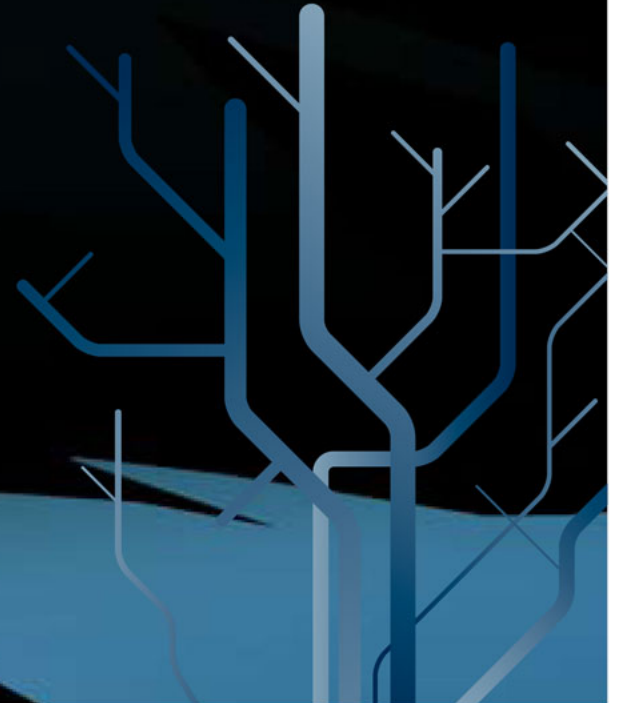

Publiseringsfondet ved Universitetet i Tromsø – hva og hvordan?

Kungliga biblioteket, Stockholm
24. oktober 2012

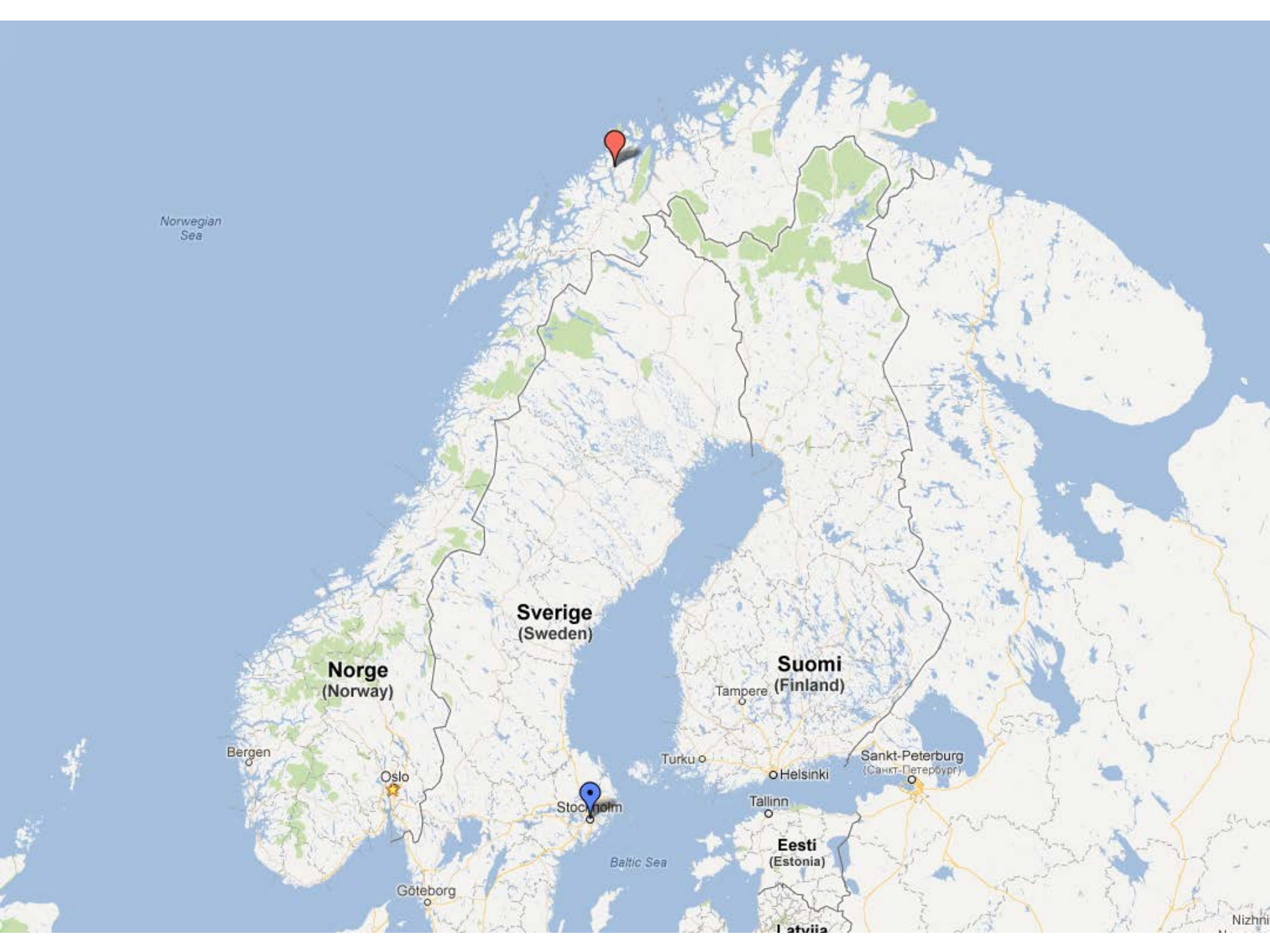
Jan Erik Frantsvåg
Open Access-rådgiver
Universitetsbiblioteket i Tromsø

Litt om meg og UiT

- Økonom og dokumentasjonsviter
- Lang erfaring fra bank, og fra universitetets økonomiavdeling
- De siste seks år open access-rådgiver ved UB Tromsø
- Universitetet i Tromsø (UiT)
 - Et klassisk universitet med «alle» utdannelser – lengst nord
 - 2500 ansatte, 9500 studenter
 - Open access-vennlig ledelse
 - vitenarkiv (Munin) fra 2006
 - publiseringstjeneste (Septentrio Academic Publishing) fra 2010
 - Munin-konferansen fra 2006
 - publiseringsfond fra 2011

Norwegian Sea

Sverige
(Sweden)

Norge
(Norway)

Suomi
(Finland)

Stockholm

Tampere

Turku

Helsinki

Tallinn

Sankt-Peterburg
(Санкт-Петербург)

Eesti
(Estonia)

Baltic Sea

Göteborg

Oslo

Bergen

Nizhni

Bakgrunnen for publiseringsfond

- Skape «level playing field»
- Abonnementsbaserte tidsskrifter (Toll Access, TA) er gratis for forfatteren
 - Men koster mye for lesernes institusjoner
- Open Access-tidsskrifter (OA) koster penger for forfatteren(s institusjon) å publisere i
 - Gjelder ikke alle OA-tidsskrifter
 - Og koster ikke nødvendigvis mye
- Men forfatterens budsjett møter betalingskravet i OA, ikke i TA
 - Da blir det lett å velge TA

Hvordan skal et fond utformes?

- Mange modeller der ute
- Lund: Betaler all publisering hos utvalgte OA-utgivere
- USA: Betale for enkeltartikler
 - Ikke for mange per forfatter per år
 - Ikke for dyre
 - Kun for internt finansiert forskning
- Det var ikke mange fond å lære av
- Vi ønsket en annen løsning

Våre tanker

- Enkle regler
 - Rask saksbehandling
 - Ingen vurdering av tidsskriftene
 - Bruke det norske finansieringssystemets akkreditering som kvalitetskontroll
 - Inkludering i DOAJ tegnet på ekte OA
- Likebehandling av OA-utgivere
 - Ingen eksklusive avtaler med enkeltutgivere
- Ingen begrensning per forsker
 - Må være tilknyttet UiT på en eller annen måte
 - Kun korresponderende forfatter kan søke

Men ...

- Ikke OA-artikler i hybridtidsskrifter
(TA men med mulighet til å kjøpe fri enkeltartikler)
 - For dyrt – høy pris per artikkel (typisk USD 3000)
 - Midlene ville ikke strekke til -> mer OA for pengene ved å dekke kun ren OA, som er billigere
 - Mistanke om at forlagene tar seg betalt to ganger
- Forbehold om å endre reglene uten varsel!
(Dersom det ble lite penger)
 - Mest aktuell med makspris per artikkel («cap»)
 - Viktig å starte fritt, for å lære mest mulig
 - Så kan man stramme inn etter hvert

Hvor mye?

- Vi hadde ingen idé om omfanget av OA-publisering mot betaling
- Foredrag fra Nottinghams fond antydte at det dekket APC for ca. 2 % av artiklene
 - Omtrent 20–25 artikler for UiT
- Hva koster en OA-artikkel?
 - Mange tall ute og går, men hvor representative er de?
 - Vi gjettet på NOK 12 000 (SEK 14 000)
- ... og gjettet på at vi trengte NOK 300 000 første året (2011) (\approx SEK 350 000)
- Tall for neste års budsjett måtte vi gjette på i april 2011
 - og fikk 309 000 (\approx SEK 360 000)

Regelverket

- Forskningsavdelingen og Universitetsbiblioteket fikk ansvaret
- Regelverket klart ultimo januar 2011
 - Hittil ikke endret
 - Viktig regel: Fondets beslutninger kan ikke påklages!
 - http://uit.no/ub/publisering/art?p_document_id=225287&p_lang=2
- Begynte umiddelbart å informere om fondet og regelverket
- Den første søknaden kom i februar
 - Innvilget også søknader «retroaktivt» for januar

Erfaringer

- Det tar tid å gjøre fondet kjent
 - Forskere leser ikke e-post som ser ut som administrasjon
 - De leser i det minste ikke hva som står der ...
 - Mange trodde dette var støtte til å starte opp tidsskrifter, utgi bøker og til publisering i hybridtidsskrifter
 - Brukte internett – interne utlysninger av midler

UNIVERSITETET I TROMSØ UiT

Startsida > Tavia

Tavia Arrangementer Kunngjøring Markedsplassen Penger å hente Stillinger

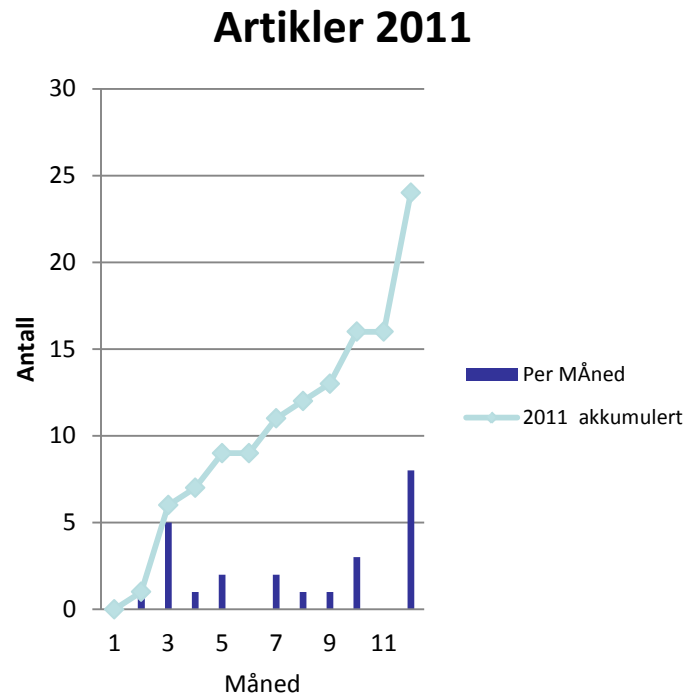
Penger å hente

- Brukte det forskningsadministrative nettverket

... erfaringer

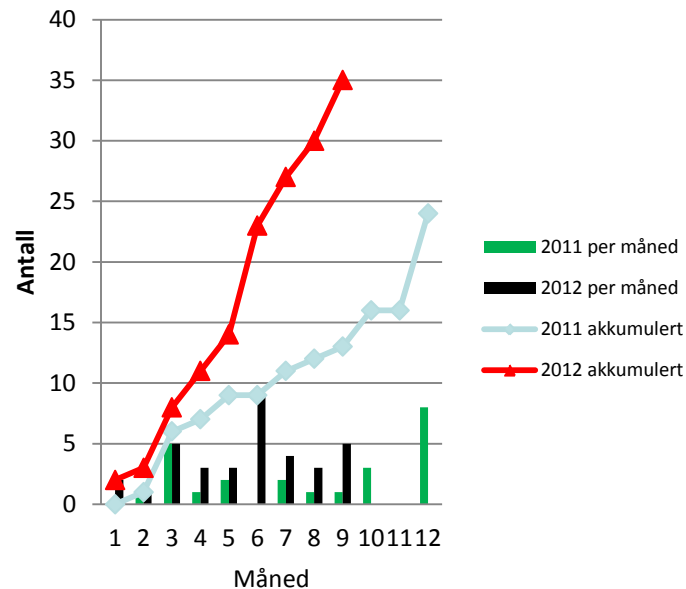
- Det gikk sakte!
 - til desember 2011, når prosjektbudsjettene skulle gjøres opp og forskerne oppdaget at de manglet penger
 - 1/3 av artiklene kom i desember
 - I mars kom et «overheng» fra januar og februar
- Endte med 24 artikler og NOK 165 000 (SEK 192 000)

Men så skjedde det noe i 2012

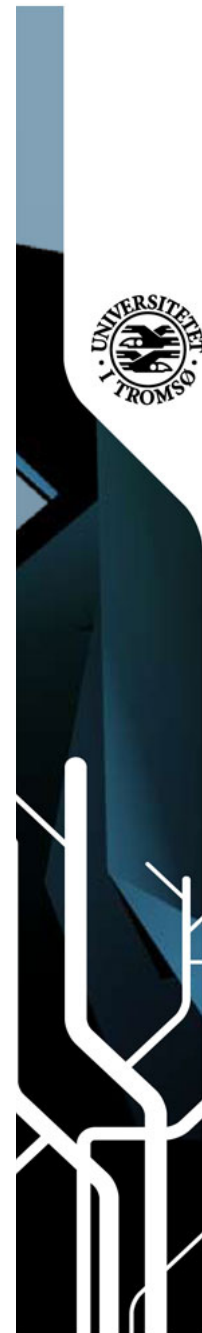
- Hver måned minst like mange søknader som i 2011, men oftest vesentlig flere
- 24 artikler totalt i 2011, 35 ved utgangen av september 2012

Artikler 2011–2012
(t.o.m. september 2012)

Økonomien

- I 2011 brukte vi drøyt halvparten av midlene, NOK 165 000 av NOK 300 000 (SEK 192 000 av 350 000)
- I 2012 fikk vi NOK 309 000 (SEK 360 000), ved utgangen av september hadde vi brukt NOK 313 000 (SEK 365 000) og lever nå på overskuddet fra 2011
- For 2013 har vi fått NOK 500 000 (\approx SEK 580 000)
- – holder det?

Hvorfor denne utviklingen?

- Artiklene ble dyrere – vi hadde en 50 % rabattavtale med BioMed Central første halvår 2011
- Fondet bedre kjent og dermed mer utnyttet
- Vi får trolig søknadene tidligere enn før i forhold til innsending av manuskripter
- Økt publisering ved UiT? – trolig ikke vesentlig
- Økt bruk av OA-publisering? – trolig, og nettopp det fondet skulle sørge for!
 - Men kanskje også flere korresponderende forfattere enn ellers

Utfordringer fremover

- Forskere må ha publiseringsfond for å kunne publisere der de vil
 - OA-kanaler i ferd med å bli svært viktige i mange fag
 - «Forskningens frihet» har vært et argument mot OA fra enkelte, nå blir dette et argument for OA-fond
- Mega-journals og de store forleggeres etableringer av OA-serier kan endre hele publiseringsmarkedet i løpet av få år
- Monografier blir OA
- = Alt dette peker mot behov for fond, og mer penger til fondene

Flere utfordringer

- Må sørge for priskonkurransen
 - Forfatterne må etter hvert møte prisene
 - – vekk med fondene om noen år?
 - Vekk med abonnementene?
 - Vekk med bibliotekene?
 - bibliotekenes abonnementskostnader vil trolig gå ned, og forskerne bør kanskje få disse midlene til publisering?
 - om vi isolerer forfatterne fra kostnadene vil de store, dyre forleggerne fortsette å tjene for mye
 - de billige vil ikke ha noen fordeler av å være billige
- Ingen big deals! – for gjennom dem lar vi de store forleggerne få sugerør inn i universitetene

Men akkurat nå

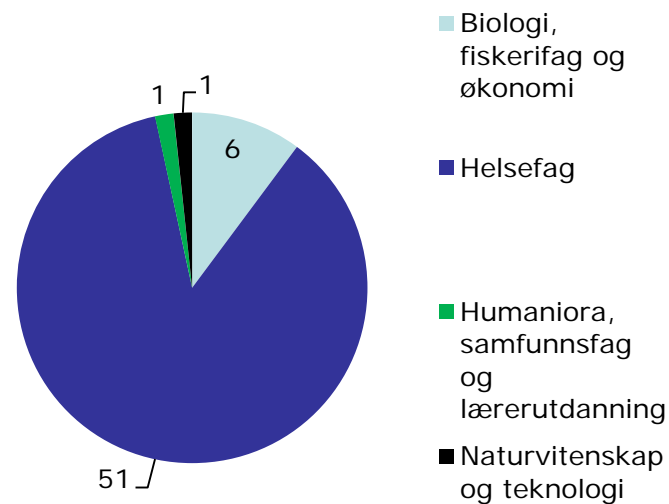
- Er hovedutfordringen å få forskerne til å publisere mer Open Access
 - Finansiering av APC ett grep
 - Informasjon om (gode) OA-kanaler et annet
- Et problem i tiden er «predatory OA publishers»
 - Et faktisk problem for OAs troverdighet
 - Men ikke økonomisk
 - De «stjeler» kanskje noen titalls millioner USD per år
 - Elsevier tjener 1,2 milliarder USD hvert år
 - Hvem er det store «rovdyret» her?

Noen tall fra Tromsø

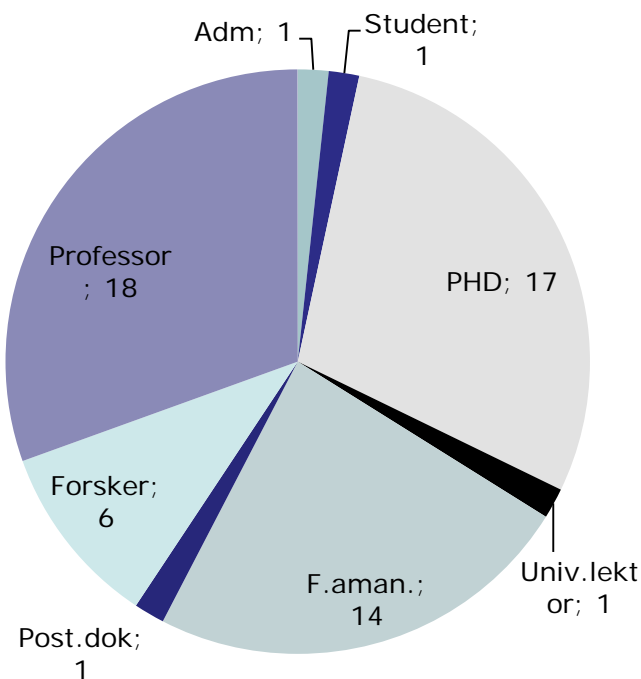
- Skjev fordeling mellom fakultetene
 - Helsefag tar alt (medisin)
 - Juridisk fakultet og kunstfakultetet får ingenting
- HSL publiserer mye i gratis-OA

Antall artikler

Hvem får penger?

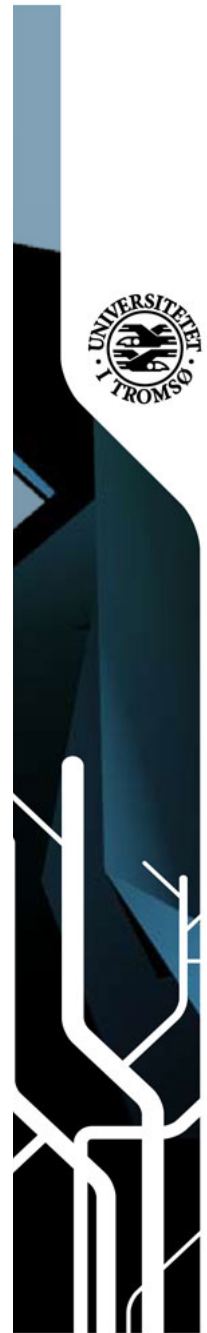
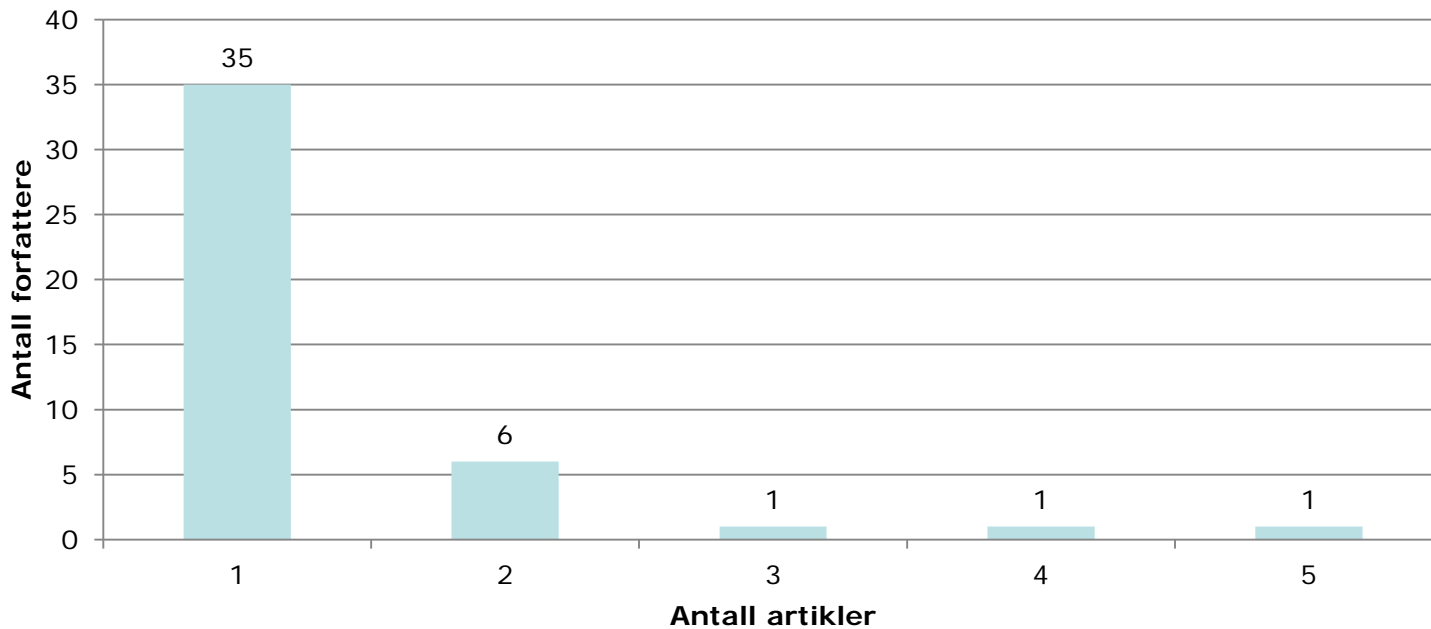
- Nokså god spredning på typer ansatte og andre

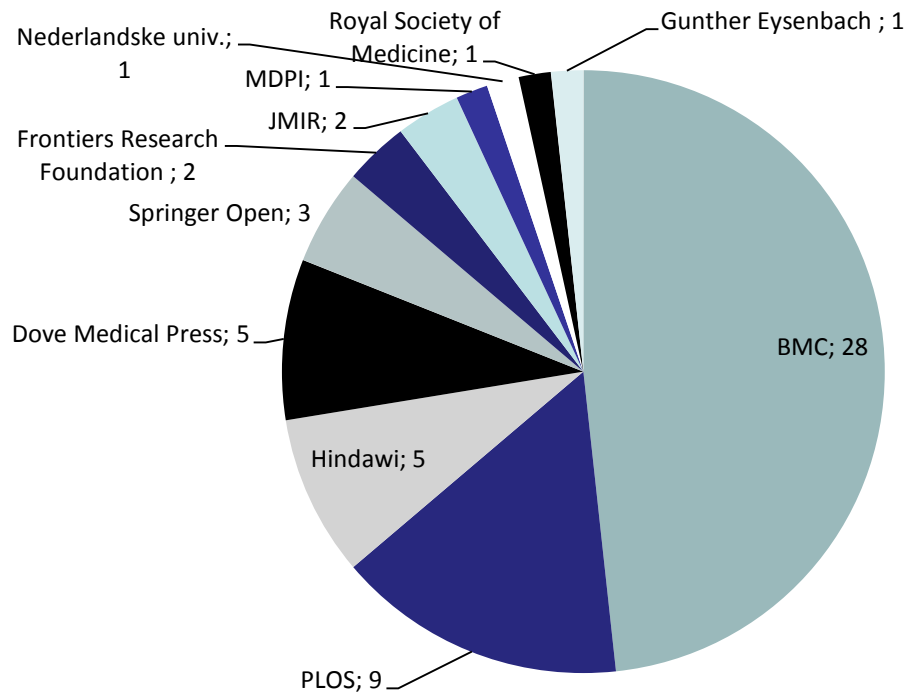
Noen får mer enn andre

Artikler per forfatter

Og noen utgivere er viktigere enn andre

Mer informasjon:

- Open Access-rådgiver Jan Erik Frantsvåg
- Universitetsbiblioteket i Tromsø, Avdeling for IT, formidling og utvikling
- Telefon (+47) 77 64 49 50
- Mobil (+47) 995 06 207
- e-post jan.e.frantsvag@uit.no
- Årets viktigste begivenhet:
 - The 7th Munin Conference on Scientific Publishing 2012 – New Trends
 - <http://www.ub.uit.no/baser/ocs/index.php/Munin/MC7>
 - Tromsø, 22-23 november

